

Daf Panorama

La Yéchiva Ohavei Toratéha sous l'égide de Rav Israel Abib

Complément à l'étude du Daf Hayomi

BABA BATRA 72

ב"ב דף עב

א. פדיון שדה. ב. הקדיש אילנות. ג. בעין רעה מקדיש לר"ש. ד. יישוב הכל. ה. בתר פדיון ו. הקונה מאביו. ז. סיכום. ח. תורת אילן וקרקע. ט. באנו למחלוקת.

א. כתוב בתורה (פ' בחקתי) אדם שהקדיש שדה אחוזתו ורוצה לפדותו פודה בחמישים שקל כסף לבית כור שעורים למ"ט שנה (עד היובל. שהם סלע ופונדיון (מטבע קטן) לכל שנה). והיא גזירת הכתוב בין אם השדה שווה יותר או פחות מכך. ודוקא שדה אבל מקדיש אילן פודה בשוויו.

ב. ואמרו בברייתא. א. הקדיש ג' אילנות (נטיעות) והיו נטועים עשרה בבית סאה (שהוא חמישים על חמישים אמה) חשובים הם שדה האילן והרי הקדיש קרקע ואילנות שביניהם ופודה בערך חמישים שקל לבית כור (כנ"ל) כדין שדה. ב. היו צפופים יותר (שסופו ליתלש) או מרווחים יתר (שאינן קרקע צריך להם) או שהקדישן בזה אחר זה ה"ז לא הקדיש קרקע ואילנות שביניהם לפיכך פודה את האילנות בשווייהם. ג. ולא עוד אלא אפילו הקדיש אילנות וחזר והקדיש קרקע שביניהם פודה האילנות בשווייהם וחזר ופודה את הקרקע בחמישים שקל לבית כור (שלא הקדישן עם השדה וכבר זכה ההקדש שיפדו בשווייהם).

ג. מבואר בברייתא זו אם לא הקדיש ג' אילנות ביחד לא הקדיש קרקע דבעין רעה מקדיש (ולפיכך פודן בשווייהן), ודברי מי היא. אם ר"ע הרי אמר בעין יפה מוכר וכל שכן מקדיש. וגם לרבנן רק מוכר בעין רעה מוכר אבל מקדיש בעין יפה (כמבואר במשנתנו בד"א במוכר וכו'). אלא ר"ש היא (שדעתו במשנתנו שלא הקדיש הכל) ולדעתו סוברים חכמים דגם מקדיש בעין רעה מקדיש ולא הקדיש קרקע שביניהם. וקשה על רב הונא שהעמיד את ר"ש (שאמר בחרוב וסדן שיונקים מקרקע הקדש) כר"ע שהקדיש בעין יפה עם הקרקע וכאן רואים שר"ש סובר כרבנן שלא הקדיש קרקע.

ד. ואלא קשה בר"ש עצמו שכאן אמר לא הקדיש קרקע (בפחות מג' אילנות) ובחרוב אמר שיונק מההקדש ונמצא שהקדיש קרקע. אלא יישוב הדברים כך הוא. שר"ש עצמו סובר בעין רעה מקדיש (ומוכר) ושייר קרקע (ופודה אילנות בשווייהם) ומה שאמר במשנה שהקדיש חרוב וסדן הואיל ויונקים מההקדש (שלא שייר לעצמו קרקע) אין זה כדעתו אלא לדבריהם דרבנן אמר שאמרו במקדיש שהקדיש הכל (בו וגת ושובך וכו'). ואמר להם ר"ש בשלמא חרוב וסדן הקדיש הואיל והקדיש כל הקרקע שיונקים ממנה שהרי פירש שמקדיש קרקע אבל בור ודות שאינם קרקע לא הקדיש כמו במוכר שמשיר לעצמו בור ודות (ואפילו לר"ע שמוכר בעין יפה). אבל חכמים לא קיבלו דבריו ואמרו שמקדיש בעין יפה כנותן מתנה.

ה. ומקשה הגמרא לפי מה שהעמדנו את הברייתא האחרונה (של פדיון) כר"ש קשה הסיפא שאמרו הקדיש אילנות ואח"כ קרקע פודה אילנות בשווייהן וגם קרקע בחמישים שקל לבית כור שבשעה שהקדיש אילנות לא הקדישם בשדה שיהיה פדיונם עם השדה בחמישים שקל אלא בפני עצמם. וקשה שמצאנו שסובר ר"ש שהולכים לפי שעת פדיון והרי כאן בשעת פדיון קדשו אילנות עם השדה.

ו. והיכן שמענו לר"ש שהולך לפי שעת פדיון שאמר הקונה מאביו שדה והקדישה ואח"כ מת אביו וירשה פודה אותה לפי חמישים שקל כשדה אחוזה ולא בשווייה כשדה מקנה, ומשמע שטעמו לפי שבשעת פדיון היא לא אחוזה (שלא תחזור לאביו ביובל כשדה מקנה) שכבר ירשה. ומתרצת הגמרא לעולם לא הולכים לפי שעת הפדיון וכאן שהיתה עתידה להיות אחוזה לו דרשו מהפסוק שנידון ג"כ כשדה אחוזה (מדאמר אשר לא משדה אחוזתו ולא אמר אשר לא שדה אחוזתו).

ז. סיכום הסוגיא. א. מוכר בעין יפה מוכר לר"ע (וכן הלכה) ולחכמים בעין רעה. ב. נותן מתנה לד"ה בעין יפה נותן. ג. מקדיש לר"ע ולחכמים בעין יפה מקדיש כנותן, ולר"ש בעין רעה (ושייר קרקע). ד. במוכר קרקע ושייר ב' אילנות מודה ר"ע דשייר קרקע.

ח. אמר רב הונא חרוב המורכב וסדן השקמה תורת אילן עליו שאם הקדיש או מכר ב' אילנות וזה החרוב יש לו קרקע (להקדש ולקונה) כדין ג' אילנות. ותורת קרקע עליו שאינו נמכר עם השדה כשאר אילנות. ואמר רב הונא עומר גדול שיש בו סאתים תורת עומר עליו שאם שכח עוד שני עומרים והוא אינם שכחה (כדין ג' עמרים) ותורת גדיש שאם שכחו לבד אינו שכחה.

ט. אמר ריש לקיש חרוב וסדן בשדה שהקדיש באנו למחלוקת שלפי ר' מנחם ברבי יוסי אין קדושים שבעין רעה הקדיש ואפילו קרקע שלהם לא הקדיש (ואין יונקים מהקדש) וכרבי שמעון ולחכמים קדושים שבעין יפה מקדיש (וסובר כמסקנא דלעיל שר"ש לדבריהם דרבנן אמר שהחרוב הקדש שלדעתו אינו הקדש).

Rav E. Abib

Retrouvez l'ensemble des Daf Panorama sur www.dafhayomi.fr rubrique Résumés